

SAN'AT VA MADANIYATDA HAZRAT NAVOIY TALQINI (TURKISTONDA ALISHER NAVOIY SIYMOSI)

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2025-yil 26-dekabr kuni Oliy Majlis hamda O'zbekiston xalqiga yo'llagan murojaatnomasining mazmun mohiyatiga muvofiq, 2026-yilda ulug' ajdodlarimiz yorqin xotirasini ulug'lash, ularning ilmiy, ma'naviy-ma'rifiy merosini chuqur tadqiq etish, ulug' bobokalonlarimiz tavallud kunlarini munosib o'tkazish maqsad va vazifa qilib belgilangan edi.

Murojaatnomadagi vazifalarning amaldagi ijrosi o'laroq, 2026-yil 7-fevral kuni muhtasham Turkiston anjumanlar saroyida Hazrat Mir Alisher Navoiyning 585 yillik tavallud ayyomi munosabati bilan O'zbekiston davlat san'at va madaniyat institutining professor-o'qituvchilari, iste'dodli talaba-yoshlari, magistrlar hamda doktorantlardan iborat professional jamoalar ijrosida "Navoiy gulshani – dillar bo'stoni" deb nomlangan teatrlashtirilgan konsert dasturi namoyish etildi.

Mazkur tadbirning bevosita g'oya muallifi: institutning rektori, professor Nodirbek Sayfullayev, konsert dasturini sahnalashtiruvchi rejissyor: dotsent Farrux Egamberdiyev bo'ldi. Ushbu teatrlashtirilgan xotira kechasini ko'tarinki ruhda, mazmunli o'tishida institutning barcha rahbar xodimlari-yu, professor-o'qituvchilaridan tortib, toki institutning talabalarigacha jonbozlik ko'rsatishdi. Ijrochilar tomonidan har bir sahna chiqishlari Hazrat Navoiyga oshufta ko'ngillar, uning ash'orlarini sog'ingan qalblar uchun ko'tarinki ruhda, olqishlar bilan qarshi olindi.

Tadbir, boshlovchilarning kirish so'zlari hamda institut talaba yoshlaridan tarkib topgan orkestr jamoasining "Konsert valsi" (Anor Nazarov) asari bilan ochib berildi. Shundan so'ng

sahnaga institut tadqiqotchisi Islombek Berdimurodovning Alisher Navoiy obrazida quyidagi monologi yangradi: *“Ey yolg’izlik bilan ulfat tutingan, uzlatda ulfati hasratu kulfat bo’lgan! Axir sen mardona ijod qilding, durdona doston yaratding. Hizr kabi zulmat ichra nur sochding, elning boshidan gavharu dur sochding”* kabi nomalar bilan davom ettirildi.

Institut talabalari ijrosidagi har bir sahna asarlari ijrosi (monolog, qo’shiq va h.) ular uchun katta bilim, ko’nikma va malaka orttirishlarida beqiyos bilim va ilm manbai bo’lgan bo’lsa, Turkiston anjumanlar saroyi sahnasi – talabalardagi imkoniyatlarni, ularning iste’dodlarini yanada rivojlantirishda amaliyot maydoni bo’lib xizmat qildi.

Institutda faoliyat olib borayotgan Ustoz san’atkorlarning chiqishlari tadbirga yanada fayz va shukuh bag’ishladi. Institut talabalar orkestri hamda institut professor-o’qituvchilaridan tashkil topgan “Sayqal” sozandalar ansambli jo’rligidagi O’zbekiston xalq hofizi, professor Orolmirzo Safarovning “Sumbulim” asaridagi yuqori pardalardagi nola va qochirimlari; O’zbekistonda xizmat ko’rsatgan artist, professor Ahmadjon Dadayevning “Sayqal” ansambli jo’rligidagi “Qadi Shamshod” asari ijrosidagi o’ziga xos ijro uslubi; shuningdek, O’zbekiston xalq hofizi, professor, “Mehnat Shuhrati” ordeni sohibi Soyibjon Niyozovning Dugoh maqomidan Mo’g’ulchayi Dugoh ijrosidagi ko’hna Buxoro maqom ijrochiligiga xos *“shiddat”* tomoshabinlarda ko’tarinki kayfiyat bag’ishladi.

“G’urbatda g’arib shodmon bo’lmas emush” radifli ruboiysi bilan kichkina Alisher obrazida gavdalangan 49-maktab 1-sinf o’quvchisi Kuranbayev Nurmuhammadning chiqishi barchaning qalbini junbushga keltirgan bo’lsa, institut professor-o’qituvchilari, zabardast sozandalar, Ustoz-muallimlar Komiljon Shermatov (qonun), Komiljon Mirzayev (g’ijjak), Yusufjon Vohidov (nay)larning o’zbek milliy sozlarida taralgan badiha (improvizatsiya) ijrolari orkestr jo’rligidagi

“Favvora” asarida – ham akademik ham milliy ijroning mohirona qoʻllanishi tomoshabinlarda hayrat uygʻotdi, olqishlarga sazovor boʻldi.

Sahnada Navoiy siymosi. Uygʻun va Izzat Sultonlarning “Navoiy” dramasidagi “Navoiy va Guli” badiiy kompozitsiyasi Islom Berdimurodov hamda 3-kurs talabasi Mufasssal Shokirovalar ijrosida otashin ishq tuygʻusining sheʼriy misralarda, Sharqona ibo, hayo va iffatning yuksak namunasi “Sevgi” sahnasi gavdalandiki, bunda tomoshabin qalbini bedavo – ishq dardi chulgʻadi.

Institut professor oʻqituvchilari tomonidan Navoiy gʻazallariga bogʻlangan asarlar ijrosi, xususan, dotsent Azamat Sharipov ijrosida Doni Zokirov musiqasi bilan “Koʻrmadim”, Usmon Berdiyev ijrosida “Ey sabo” ashulalari, shuningdek, Oʻzbekiston xalq hofizi, professor Beknazar Doʻstmurodov shogirdlar bilan hamnafaslikda “Boʻlmish” ashulasi; Oʻzbekiston xalq artisti, professor Xayrulla Lutfullayevning “Munojot” ashulasi ijrosi “Sayqal” sozandalar ansambli joʻrnavozligida, institutning 1-bosqich xoreografiya taʼlim yoʻnalishi talabalari raqsi bilan yanada boyidi.

Dunyoga ochilayotgan Yangi Oʻzbekiston, turli tillar va millatlar hamda turlicha anʼanalar birlashgan zaminda tinch va totuv yashayotgan turli elatlarga Hazrat Navoiy sheʼriyatini, uning ruboiylarini baxshida qilish, ilinish; turk, rus, ingliz, tojik, qoraqalpoq va oʻzbek tillarida Navoiy gʻazallarini ifodali oʻqish boʻyicha Teatr sanʼati fakulteti talabalari ijrosidan goʻzal chiqishlar tinglandi. Shuningdek, sunʼiy intellekt yordamida “Axborot texnologiyalari” kafedراسи mudiri Aziza Qurbonova tomonidan katta ekranga moslab yaratilgan “Navoiy monologi” koʻrinishi institutning zamonaviy texnologiyalar bilan hamnafas odimlayotganidan dalolat beradi.

Alisher Navoiy soʻzlariga yozilgan barcha kuy, qoʻshiq, ashula va maqom asarlari jonli ijroda namoyish etildi. Turkiston anjumanlar saroyiga tashrif buyurgan barcha tomoshabinlar

go'yoki, Navoiy davridan go'zal hislarni tuygandek taassurot oldilar. Konsert yakunidagi "Jon O'zbekiston" qo'shig'i institut professor- o'qituvchilaridan Anvar Mirzayev, Dilyoraxon Kavilova, Nasiba Sodiqova va barcha konsert ishtirokchilari tomonidan bir maqsad, bir fikr tarzida, mushtaraklikka, birdamlikka xos tarzda birga kuylandi.

G'anijon XUDOYEV,

O'zDSMI professori v.b., falsafa doktori (PhD)

